

BETONG ROSORNA

och centrumligan

OLOV SVEDELID

The logo for SAGA EGMONT, featuring a stylized white horse head icon to the left of the text "SAGA" in a serif font, with "EGMONT" in a smaller sans-serif font below it.

SAGA
EGMONT

BETONG ROSORNA

och centrumligan

A photograph of a person from behind, wearing a blue hooded jacket, standing in a dark forest. The person's hair is short and brown. The forest floor is dimly lit, and the trees are tall and thin, creating a sense of depth and mystery.

OLOV SVEDELID

Olov Svedelid

Betongrosorna och centrumligan

SAGA Egmont

Betongrosorna och centrumligan

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 1978, 2020 Olov Svedelid och SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726411225

1. E-boksutgåva, 2020

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt med författaren.

1

- Det är nåt fel på brorsan, sa Nettan dröjande.

Tord tittade upp från den skiss över radioförbindelse som han höll på att plita med. Han höll pennan kvar på en linje för att inte missa var han var.

- Menar du att han är sjuk?

- Nej. Inte fel på det viset.

- I går kväll var jag sjuk, meddelade Klattas och sög med välbehag i sig en lång röd geléorm. Magen sög och bubblade. Men jag drack två stora glas Coca-Cola och då gick det över.

- Coca-Cola! utbrast Tord. När du hade ont i magen.

- Jajamensan, sa Klattas belåtet. Man tar till den bästa medicin man kan få.

Betong-Rosorna satt i sin klubblokal längst ner i ett av höghusen, den lokal de fått överta efter den hobbyklubb som en hyresgäst startat. Den hade självdött, eftersom ingen av de andra hyresgästerna i kvarteret tycktes ha någon hobby som krävde extrautrymme. Det var Tord som skött förhandlingarna, och det var han som fått fastighetsbolaget att gå med på förslaget. Förmodligen tyckte bolaget att man gjort ungdomarna tillräckligt illa genom sitt sätt att bygga, och man gav Tord det han begärde för att få lite ro i samvetet.

- Men beträffande brorsan, återtog Nettan och strök bort lite ljust hängande hår från ansiktet, så är det nåt allvarligt vaj med honom.

- Vaj? undrade Ismet och stack fram ansiktet. Nytt ord. Vaj? Som vajer? Ett snöre?

Ismet var från Turkiet och hade från början blivit medlem av Betong-Rosorna. Nu talade han en bra svenska, men fortfarande var det ett och annat ord som han missat. Han frågade genast efter betydelsen eftersom han var angelägen om att kunna allt.

- Vaj är samma som fel, förklarade Tord. Men ibland är det roligare att säga vaj. Vajsing går också bra. Det är bara att välja.

Gilbert, som såg ut att vara betydligt äldre än sina tolv år på grund av att han var lång och grovt växt, satte sig bredvid Nettan på den gamla sockerlåda hon valt som stol och sa:

- Har han trassel med plugget?

Gilbert började få lite rätsida på sina skolsvårigheter, men han avskydde fortfarande skolan och allt ont han hörde förband han med lärare och läxor.

- Nä, inte plugget, svarade Nettan.

Hon var osäker och det verkade som om hon inte riktigt ville ut med språket, trots att hon befann sig bland sina bästa vänner. Tord förstod att det var allvarligt och la med en suck ifrån sig pennan. Han tyckte inte om att avbryta saker och ting eftersom han gick så helt upp i allt han företog sig att han ville avsluta det han en gång börjat.

- Är det inte Lennart han heter din brorsa?

Nettan nickade.

- Jo. Det är Lelle som är min brorsa. Ja, jag har för all del en liten sladdbrorsa också, men han är bara två år och räknas inte. Lelle är fjorton.

Två år är en stor skillnad när man växer, och Tord och de andra Betong-Rosorna kände honom inte närmare. De hade bara träffat honom hemma hos Nettan någon gång, men då hade de bara nickat till varandra.

- Är han dum mot dig? frågade Gilbert och hon kunde se att han knöt händerna.

Gilberts erfarenheter av livet var dyrköpta. Om det inte var skolan som bråkade, så var det någon kamrat eller en vuxen. För honom var Betong-Rosorna allt, han kunde inte tänka sig ett liv utan dem och han beundrade Tord med en glöd som närmade sig dyrkan.

- Han skulle bara våga! fräste Nettan. Då skulle jag fläta till honom med hårborsten. Nej, det gäller pengar.

Klattas smackade med sina tjocka läppar och skakade medlidsamt på huvudet.

- Har han för lite? Jag förstår. Det är illa. Det är samma sak med mig. Min farsa tycks inte förstå hur dyrt allting har blivit när man ska riva av honom veckoslanten, fast han jämt gnäller över priserna. I förrgår hade jag pengar i handen och gick till kyorren för att köpa en stor Marabou Mjölchoklad, den där helsmarriga, och det vattnades i munnen på mig. Då hade den gått upp från 2:50 till 3:15. Va? På en enda vecka. Jag var tvungen att köpa norsk choklad istället.

- Men snälla Klattas ..., suckade Nettan, som visste hur svårt det var att avbryta snaskgrisen Klattas när han en gång kommit in på sitt favoritämne.

- Säg vad man vill om norrmännen, men choklad kan dom inte göra. Smakar som skidvalla, sa Klattas och ryste över det hemska minnet. Hela dan var förstörd.

- Sluta nu Klattas, uppmanade Tord.

- Jag åker aldrig till Norge, sa Klattas envist. Hellre får dom slå ihjäl mig. Bättre det än att svälta sig till döds.

Gilbert ställde sig demonstrativt framför honom och Ismet frågade med sin mjuka röst:

- Har han för lite pengar?

- Nej. Tvärtom. Han har för mycket.

Det blev tyst i lokalen. Det var ett nytt problem. Tord drog sig tankfullt i örsnibben.

- Det var värre, sa han lågmält.

- Ja, suckade Nettan. Han strör sedlar omkring sig.
- Får han mycket av din mamma och pappa? Nettan fnös till.
- Dom snålvargarna! Dom är för all del bussiga, men när det gäller pengar så påstår pappa alltid att man måste lära sig rätta mun efter matsäcken.
- Hemskt! sa Klattas och gjorde en grimas över den ruskiga tanken.
- Jojo, men sånt där säger alla farsor, menade Tord. Det är därför dom är till.
- Men pappa vill att vi ska redovisa för alla pengar vi får och det är inte lätt. Han menar att man blir utfattig om man inte vet vart pengarna tar vägen.
- Ja, då kan man inte strö sedlar omkring sig, instämde Tord.
- Vad säger din mamma då din bror strör sedlarna? undrade Ismet.
- Han strör dom förstås inte hemma. Men när han är med sina kompisar så rasslar det av kronor omkring honom. Jag har sett honom bläddra med hundralappar till och med. En hel hög.
- Hundralappar! andades Gilbert.
- Han var van vid små förhållanden. Hans far var alkoholist under vissa perioder och då försvann lön och allt annat han hade. Hans veckopengar var så gott som obefintliga.
- Det var inte bra alls, sa Tord allvarligt.
- Varför inte det bra? frågade Ismet och höjde ögonbrynen. Om någon hade så mycket hemma i Turkiet skulle alla tycka han var fin. I Sverige är ju alla så förtjusta i pengar också. Folk pratar inte om annat. Pengar eller TV-programmen.
- Klattas blåste en tom chipspåse full med luft och slog till. Den plötsliga smällen lät som ett pistolskott och Nettan

som hade haft ryggen mot honom skuttade till.

- Gud vad du skräms! pep hon.

- Det är nyttigt, svarade Klattas tryggt. Piggar upp nervsystemet. Jag brukat göra så hemma och nog blir mamma pigg alltid!

- Men varför ..., fortsatte Ismet, och Tord la handen på hans axel.

- Det är frågan om var han får hundralapparna ifrån. Inte om *att* han har dom utan *varför* han har dom.

Det oerhörda gick plötsligt upp för Ismet. Ögonlocken sänktes till hälften över hans mörka ögon och han sa tvekande:

- Menar ni att han ... tagit dom?

Nettan kurade med axlarna och svarade inte. Tord nickade bekymrat och Ismet stramade med läpparna. Att en bror till en Betong-Ros kunde stjäla något var en otäck tanke.

- Han kanske har jobbat extra, sa Gilbert. Sprungit med grejer eller så. Städad i en affär kanske. Eller sålt lotter eller tidningar.

Nettan skakade på huvudet.

- Ånje. Lelle är det lataste som går i ett par skor. Han jobbar inte frivilligt inte. Han städar ju inte sitt rum ens. Det är värre än mitt och det vill inte säga lite. Mamma säger att hon vägrar att öppna dörren dit ens, hon är rädd att få hjärtslag.

Hennes ansikte mörknade något.

- Men mitt rum vågar hon öppna och det är jag som får skällningen. Där är det inte tal om hjärtslag.

- Vill nån ha en sockerdricka? undrade Klattas. Bästa sort. Fin årgång.

- Låt Nettan berätta färdigt, sa Tord otåligt. Du kan pimpla i dig drickan själv.

- Med nöje, svarade Klattas. Här krusas inte bort prima vara.

Tord såg att det låg något annat under också men visste inte om Nettan ville tala om allt. Att tala om svårigheter med de närmaste släktingarna kunde vara svårt, men å andra sidan brukade inte Betong-Rosorna ha några hemligheter för varandra.

- Vad tror du själv? frågade han. Var hämtar han pengarna?

- Jag tror inte att han tar pengar direkt, svarade Nettan fundersamt. Men det är jag inte säker på förstås. Nu är det inte bara det här med pengarna ...

De väntade. Nettan skruvade på sig och hennes röst blev lite förlägen.

- Man vet ju hur grabbar är, men Lelle har blivit förändrad. Förr var han bussig mot mig. Jag menar att när jag var mindre och större grabbar var larviga mot mig så kom han och försvarade mig. Vi har alltid kunnat prata med varandra. Men nu bara skriker han åt mig att hålla käften.

Uttrycket var ingen nyhet för någon av dem. I Tinglunda drev det omkring mängder av ungdomar som bad andra ungdomar att hålla käften, nästan bara som för att ha något att säga.

- Ja hålla käften får man göra ibland, muttrade Klattas filosofiskt. Särskilt om man har en polkagris därinne.

- Du kommer att bli tjock som en tunna som du vräker i dig snask! utbrast Nettan.

Klattas klappade sig förnöjd på magen.

- Jag är redan tjock som en tunna, svarade han. Men mer ska det bli.

- Är Lelle förändrad på annat vis också? frågade Tord.

Nettan nickade och tvinnade en slinga av håret mellan tummen och pekfingret.

- Han har alltid varit intresserad av att plugga, sa hon. Pappa påstår att det är han som har fått skallen av oss två. Det kanske är sant. Lelle har fått fina betyg och han vill bli motoringenjör. Men nu läser han ingenting och jag vet att han nästan aldrig är i plagget utan går och driver med sina kompisar och gör av med pengar.

- Har inte nån lärare ringt hem och talat om det för dina föräldrar? undrade Tord. Jag har för mig att dom ska göra det när nån skolkar för länge.

- I vårt plugg! utbrast Nettan. Det är ju nästan så att dom är arga när vi kommer dit. Dom skulle nog helst se att vi skolkade hela bandet.

Tord förstod vad hon menade. Själv hade han ett par hyggliga lärare, men han visste också, att det fanns många som inte tyckte om sitt yrke och som hade tappat all lust att undervisa. Kanske var det skolan som fått dem dit. Det var för många elever i områdets skola, för många elever i varje klass och Tord visste att många av eleverna kom från hem som inte var så roliga. Det var bråkigt och stökigt och ofta var det trist, men själv trivdes Tord ganska bra där.

- Vad vill du att vi ska göra? undrade han.

Nettan ryckte på axlarna.

- Vet inte. Men jag tycker inte om det. Det är synd om Lelle också. Om det är så att han gör nån dumhet och åker fast. Mamma skulle få spader. Och pappa ...

Hon gjorde en gest för att visa hur pappan skulle reagera och Tord förstod. Hans egen pappa hade ett mycket eldfängt humör.

- Vi kan snacka med honom, föreslog Gilbert.

- Vad ska vi säga då?

Gilbert blev alltid osäker när man begärde klara besked av honom. Han hade sällan några egna idéer.

- Att han ... ja att han gör dumt när han snor grejer. Att man inte får göra sånt. Så där.

Betong-Rosorna såg eftersinnande på varandra. Det stämde inte med deras erfarenheter.

- Det går inte, sa Tord. Det finns inget större grabbar tycker värre om än när yngre killar talar om för dom vad dom får göra eller inte göra.

- Jag har faktiskt gjort ett litet försök, berättade Nettan. Men det gick inte alls. Han gapade och skrek som om jag hade satt kniven i honom. Bara för att jag kallade honom för en stor fårskalle som skulle hamna i fängelse och att det var rätt åt honom. Det var väl inget att bli arg över.

- Men hur bär han sig åt? undrade Klattas. Det är väl inte så lätt sno heller.

- Det tycks vara det, svarade Nettan. För Lelle i alla fall, eftersom det ger så mycket pengar. Nere i Centrum förstås.

De andra nickade. Tinglunda Centrum bestod av ett stort område med många butiker och varuhus samlade på ett ställe. Vad man än ville ha så fanns det nere i Centrum. De brukade vara därefter ibland men var inte särskilt roade av det. Det fanns annat som var intressantare att göra än att gå och driva omkring på affärsgatorna.

- Att dom inte har nog, mumlade Ismet. Att dom måste ta.

Han tyckte det var obegripligt. Han mindes hur de hade haft det i den lilla by i Turkiet där han föddes och växte upp. Om byborna visste hur mycket prylar den svenska ungdomen rörde sig med skulle de inte fatta det. Ismet tyckte att svenskarna bodde i prylhimlen. Och ändå räckte det inte för somliga. Han började få en känsla av att prylar när allt kom omkring inte var allt. Trots fattigdomen i byn var det ingen av ungdomarna som kom på idén att stjäla.

Tord gick av och an på golvet. Han måste alltid röra på sig, han avskydde att vara stilla. Hans magra kropp verkade rastlös och i hans ivriga, blå ögon glimmade tusentals idéer.

- Men var gör han av grejerna? undrade han. Nånstans måste han ju få pengar för det han tar.

Nettan ryckte på axlarna.

- Ingen aning.

Tord vandrade några varv till med händerna på ryggen. Gilbert såg hänfört på honom. När Tord gick så där brukade det betyda att något skulle hända. Det var högtidsstunder för Gilbert att få se på när idéerna föddes hos vännen, idéer som han skulle få vara med och utföra.

- Det är så att man när man har norpat nåt, så måste man gå till nån annan som köper grejerna. Dom kallas hälare och dom betalar dåligt. Eftersom Lelle har väldigt gott om pengar så betyder det att han har tagit grejer för mycket stora summor, eftersom hälaren tar den största förtjänsten. Hör ni Betong-Rosor ...

Plötsligt började Nettan gråta. Det kom utan förvarning, och de såg rådvilla på varandra. Nettan var inte den som grät i vanliga fall. Hon var en mycket söt flicka med stora ögon som såg mycket oskyldiga ut. Ingen kunde tro annat än att hon var en mycket väluppfostrad flicka, men skenet bedrog. Bakom den oskyldiga änglamasken dolde sig en sprattlande apa, Nettan älskade äventyr och hon var först när det gällde att klänga i träd eller på tak eller i byggnadsställningar.

- Grina inte, sa Gilbert klumpigt och räckte henne en väl använd näsduk. Ta och torka näsan.

Hon tog näsduken och dolde ansiktet. Ryggen gick i snyftande vågor. Klattas var så tagen att han glömde att svälja sin hallonbåt. Tord visste inte riktigt vad han skulle göra och det var Ismet som tog hennes hand och nästan viskade med mjukaste rösten:

- Såja, Nettan. Gråt du. Många gånger vara bra att gråta. Hemma i Turkiet gråter vi allihop. Mamma, pappa, barn och gamla farfar också. Varenda dag gråter vi.